

Op Warmonderhof komt niet alleen het land tot bloei:

Warmonderhof groeit en bloeit. Leerlingenaantallen stijgen. Er komen bussen vol Koreanen op af. De man die het riool komt ontstoppen mijmert dat hij hier graag op school had willen zitten. 'Dan doe je toch iets goed', zegt Reggy Waleson. Welke dynamiek zit er achter het succes? Met die vraag luisteren de winterconferentiebezoekers naar 'een succes' van de veehouder, de tuinder en een directielid. *Tekst: Kalle Heesen / Foto's: Warmonderhof*

"Door de zoektocht naar een Hottub, gingen we kaasmaken", grinnikt Warmonderhof veehouder Johan Verheye raadselachtig. "Ik was samen met een vriend op Marktplaats aan het zoeken naar een Hottub (een 'buitenbad'), toen we opeens een kaastobbe tegenkwamen. Die kaastobbe bleek onderdeel te zijn van een

complete kaasmakerij."

De wens voor een kaasmakerij op Warmonderhof was er al langer: "De leerlingen molken wel, maar daarna werd de melk voor hen onzichtbaar", vertelt Johan, "het ging de melktank in, en daarna verdween het via een slang naar de tankwagen."

Koreaanse highschool leraressen wonnen een studiereis naar Nederland en bezochten Warmonderhof, volgden hen de bekendste Nederlandse landbouwschool in Korea

'Dit is de mooiste plek om op deze leeftijd mens te worden'

Dat is veranderd met de komst van de kaastobbe: "Als de leerlingen de 1000 liter melk in de tobbe zien stromen, stellen ze standaard de vraag van wanneer die melk is. Ze zijn altijd verbaasd dat dat maar van twee dagen melken is. De melk is zichtbaar geworden, is uit de anonimiteit gehaald."

'Samen kijken' zijn voor gespreksleider Albert de Vries de twee woorden die omschrijven wat er nou feitelijk is gedaan om tot dit succes te komen. 'Samen kijken' blijkt niet alleen de manier te zijn geweest waarop de kaasmakerij gevonden is. Ook naar de melk wordt nu langer 'samen gekeken'. Zeker als de kaas dan ook nog door de leerlingen op de markt wordt verkocht, net zoals de groente van Warmonderhof.

Slechte grond

"Ik ben hier niet gekomen omdat er zulke goede grond was", vertelt tuinder Reggy Waleson. "Toen we hier kwamen was de grond verwaarloosd omdat ze jarenlang alleen maar kunstmest te eten gekregen had. We moesten het onkruid met aardappelschilmesjes lossnijden, zo hard was de grond. Met paardenmest probeerden we de warmte weer in de grond te krijgen. Dit mengden we met grasklaver en houtsnippers en hier maakten we een composthoop van. Die hoop lieten we een jaar liggen. In dat jaar vertroetelden we hem als een huisdier." Na een jaar ging de compost over het land: "We hebben tien jaar lang heel veel tijd en aandacht aan de grond gegeven. Pas daarna begon de grond naar ons toe te komen."

Inmiddels zijn de mesjes verdwenen uit het bedrijf van Reggy: "Je kunt nu een distel

uit de grond trekken en dan zit er zelfs nog een stuk wortel aan!" Ondanks dat bleek het lastig om een pallet gelijkmatige kroppen sla te telen voor de groothandel, met al die verschillende leerlingen die de sla verzorgen. Van de oplossing die gevonden werd voor dit probleem, wordt Reggy erg enthousiast: "We zijn stapje voor stapje gaan zorgen voor onze eigen afzet. Dat lukte niet in één keer, maar inmiddels hebben we meer vraag dan we kunnen telen."

De eerste concrete stap om eigen afzet te creëren was vrij snel gezet: "Ik liep al een tijdje met deze wens rond. Op een avond zijn we met een aantal boeren bij elkaar gaan zitten en hebben we eigenlijk gelijk op dat moment besloten om de Hofwebwinkel op te richten. Als je met zo'n wens rondloopt trekt dat blijkbaar mensen aan die ook zo'n wens hebben", concludeert hij.

Ook hier wordt er een extra stapje zichtbaar voor de leerlingen: "De leerlingen zien nu van zaadje tot aan de verkoop aan de klant wat er met de groente gebeurt en daar ben ik erg enthousiast over".

'Vragend samenkomen', karakteriseert Albert de Vries de activiteit die zichtbaar wordt.

Hongerige tolk

'Vragend samenkomen' zou je ook op het verhaal van Warmonderhof directielid en voormalig veehouder Leon Veltman kunnen plakken, maar dan op een hele andere manier. Leon vertelt het verhaal over de bus met Zuid-Koreaanse boeren die jaren geleden op Warmonderhof kwam kijken. De enige die gebrekkig Engels bleek te spreken was de tolk. Leon: "Ik begon, via de tolk, gelijk een enthousiast verhaal te vertellen over Warmonderhof, maar al snel zag ik dat de aandacht verslapte. Toen realiseerde ik me dat het boeren waren en ze waarschijnlijk gewoon het bedrijf wilden zien. In de kas leefden ze even op, maar halverwege mijn verhaal was de aandacht

weer verdwenen." Ook in de stal herhaalde zich dit. Dan zullen het wel akkerbouwers zijn, vermoedde Leon, die de akkers willen zien. Terwijl de tolk aangaf dat hij eigenlijk liever wilde gaan eten in plaats van vertalen, togen ze naar de akkers: "Ook daar zag ik de groep weer even opleven, maar al snel was ook daar de aandacht verdwenen."

Hoe dit kon was voor Leon een raadsel, maar het viel hem wel op dat de tolk steeds meer zinnen nodig had om één zin van hem te vertalen: "Wat vertel je die mensen eigenlijk allemaal?" vroeg Leon hem op een gegeven moment. "Weet ik veel", reageerde de tolk, "ik weet niks van landbouw, alleen van tulpenvelden en molens." "We hebben de tolk naar de lunchtafel gestuurd en zijn zelf met de boeren rond gaan lopen", zegt Leon met een glimlach, "met handen en voeten hebben we uitgelegd hoe we hier werken." Teverden gingen de boeren naar huis.

In de jaren erna kwamen er steeds meer bus- sen met Zuid-Koreanen. Afgelopen jaar kwam er eindelijk een groep die wél Engels kon. Voor

Leon een verademing: "We hadden eigenlijk geen idee waarom al die mensen hier kwamen, en hoe onze activiteiten daar werden ontvangen. Deze groep vertelde ons dat wij de bekendste landbouwschool van Nederland zijn in Korea. Helemaal aan de andere kant van de wereld, zijn wij de bekendste school! Uit die eerste toevallige ontmoeting zijn een hele reeks excursies gevolgd. Ons gedachte- goed doet daar echt wat!"

"Contact maken met het onbekende", vat Albert de Vries het samen. "Invallend uit- proberen", is de omschrijving die uit de zaal komt: "Je vult het voor ze in 'het zullen wel landbouwers zijn', en probeert daarna uit of het klopt."

Kas

In de 3000 vierkante meter grote kas laat Reggy later zien dat de grond inderdaad niet meer de keiharde grond is die hij 19 jaar gele- den aantrof. "Als je toen een prei uit de grond wilde trekken, trok je jezelf de klei in", grinnikt Reggy.

Voor de tuinder is het duidelijk dat 'het land tot bloei brengen' zeker niet zijn enige taak is: "Als er weer een groep eerstejaars studenten komt, denk ik wel eens 'wat doe ik mijn land aan?'. Elk jaar worden er weer dezelfde fouten gemaakt terwijl ik het elke keer weer uitleg." Zoals die student die vol gas met de schoffel achter de trekker ervandoor ging en een spoor van kapotte slaplantjes achter zich liet. Of die andere student, die de trekker via de kortste weg naar de schuur reed, diagonaal over alle net ingeplante bedden. Zelfs dan wordt Reggy niet boos: "Ik was stomverbaasd, dat was het. De leerlingen vragen wel eens of ik niet eens boos wil worden als ze iets verkeerd doen. Maar ze doen het nooit met opzet. Dat het fout gaat, ligt dus ook aan mij. Ik had het ze beter moeten uitleggen, of ze deze verantwoordelijkheid nog niet moeten geven."

Bloeien

Misschien is het tot bloei brengen van de leerlingen eigenlijk de voornaamste taak voor

Reggy. Maar hoe doe je dat? "Net zoals je de planten of de grond tot bloei laat komen: door ze liefde en aandacht te geven en door geduld te hebben. Ruim 99 procent van de leerlingen komt hier tot bloei. Die laatste procent zien we vaak jaren later terug om alsnog op te komen bloeien."

Waar Reggy de leerlingen het zetje niet kan geven om op te bloeien, doen de planten het wel: "Het is vooral de verwondering die daarvoor zorgt. Als de leerlingen gaan zaaien, hebben ze geen idee wat ze zaaien. Ze kennen het zaadje wat ze in hun handen hebben nog niet. Een tijdje later zien ze dan dat er uit de zaadjes iets aan het groeien is, maar ze zien ook dat hun bak heel anders opkomt dan de bak van de buurman. 'Dat is gek', wijs ik ze dan, 'want ik had zowel tegen jou als tegen je buurman gezegd dat je met je volle aandacht deze zaadjes moest zaaien, toch?'. Op zo'n moment valt bij hen het kwartje dat het uitmaakt wat en hoe ze dingen doen. Hun manier van werken heeft gevolgen."

Offer

"Nee, ik roer het kiezelpreparaat al jaren niet meer", zegt Reggy met spijt in zijn stem. "Dat is het lastige: ik vind het erg fijn om de preparaten te kunnen roeren, maar als ik dat doe, ontnem ik de leerlingen de kans om dat te ervaren. Ik vind het ook heerlijk om zelf even lekker te schoffelen. Eigenlijk kan ik dat alleen in de avond en af en toe in het weekend doen. Voor de rest moet ik vooral opletten of alles wel goed gaat." "Ze komen bijna allemaal zó binnen", zegt Reggy, terwijl hij zijn handen zo houdt dat het twee linker handen lijken. "In de vier jaar dat ze hier zijn, zie je ze boer worden, zie je ze mens worden. Ik denk dat dit de mooiste plek is om op die leeftijd mens te worden. Zelfs de rioolontstopper die hier laatst kwam, mijmerde dat dit zo'n mooie plek is en dat hij hier toch ook wel erg graag op school had willen zitten. Dan doe je toch iets goed." ☺

 warmonderhof.nl